بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/75
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ސްޓީލް ލީޒިންގް ގްރޫޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް: ޗަވާޗް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ހިދުމަތްތަކުގެ އަގު ދެއްކުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 11 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1443 / 16 ނޮވެމްބަރު 2021

ހައިކޯޓުގައި ފޯސިއާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

23 ޖުމާދަލްއުޚްރާ 1440

29 ފެބްރުއަރީ 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 2979/Cv-C/2017
- ނިންމި ތަން: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: މަސައްކަތްތަކާއި މުދަލާއި ހިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 22 އޮކްޓޫބަރު 2017
- ނިމުނު ތާރީޚް: 09 އޮކްޓޫބަރު 2018

މަދަނީ-މުދަލާއި ހިދުމަތުގެ ފައިސާ ހޯދުން-ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ހޯދުން-ވަކީލު ފީ ހޯދުން- އަދަދު ހިސާބުކުރުމުގައި އޮޅުން އެރުން- ދަށުކޯޓަށް

ހުކުމަށް ހަވާލާދީ ހައިކޯޓަށް ބަލައިގަތުން

- <u>ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު ގެ ރައުޔު،</u> މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް އާއި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ތާއީދު ކުރައްވާ.

<u>މައްސަލައިގެ ތަފާޞީލު</u>

1. "ކުރެޑިޓަށް މުދާ ދޫކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން" މި ނަމުގައި، ކުރެޑިޓް އުސޫލުން މުދާ ގަނެ ވިއްކާތާއި ގުޅޭގޮތުން ސްޓީލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޖަވާދް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު 11 ފެބްރުއަރީ 2017 ގައި ފަރީގުގައި އެއްބަސްވުމެއް ވެވުނެވެ.

2. ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ؛

- 2 **ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައި** "މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ވިއްކާލާ މުދަލުގެ ކުރެޑިޓް މުއްދަތަކީ މުދަލުގެ އިންވޮއިސް ކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 45 ދުވަހެވެ. (މިގެ ފަހުން "ކުރެޑިޓް މުއްދަތު"). ކުރެޑިޓް މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެ މުއްދަތުތެރޭގައި ގަނެފައިވާ އެންމެހައި މުދަލެއްގެ އަގު، އަންގައިފާ ޗެކުން ނުވަތަ ބޭންކްއެކައުންޓަށް ދައްކާގޮތަށް ގަބޫލުކުރަމުން އެއްބަސްވެއެވެ."

- 5 **ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައި** "މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ގަންނަ ފަރާތުން ފޮނުވާ ކޮންމެ ޕްރޮޑަކްޓް ޑެލިވަރީއަކާއެކު، އެ ޕްރޮޑަކްޓް ޑެލިވަރީގެ ޗެކުގެ އަގަށްވާ ވަރަށް 45 ދުވަހުގެ ފަހުގެ ތާރީޚް ޖަހާ ގަންނަ ފަރާތުން ވިއްކާ ފަރާތަށް ދޭންވާނެއެވެ. އަދި މި އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުތެރޭގައި ފައިސާ ނުދައްކައިފިނަމަ، އެ ޗެކް މި ދެފަރާތުން ޗެކް ބޭންކަށް ހުށަހަޅައިގެން އިސްތިޢުމާލު ވިއްކާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ."

- 06 ވަނަ **މާއްދާގައި ބުނަނީ** "މި އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި ފައިސާ ނުދެއްކިއްޖެނަމަ، އިތުރަށް ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ ޖުމްލަ އަދަދުގެ 0.5% ގަންނަ ފަރާތުން ވިއްކާ ފަރާތަށް ދޭން އެއްބަސްވެއެވެ.

- 13 **ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ**" މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ގަންނަ ފަރާތަށް ވިއްކާ މުދަލުގެ އަގު ހޯދުމަށް ޝަރީޢަތަށް ދާން ޖެހިއްޖެނަމަ، އެކަމަށް ހިނގާނެ އެންމެހާ ޚަރަދެއްގެ ޒިންމާ (ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ފީ އާއެކު) އުފުލަން ގަންނަ ފަރާތުން އެއްބަސްވެއެވެ."

3. ސްޕީޑްލިންކް ގްރޫޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖަވާޖް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ރައްދުވާގޮތަށް ސިވިލް ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވާ ދައުވާ އަކީ، މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި 11 ފެބްރުއަރީ 2017 މި ތާރީޚުގައި ވެފައިވާ ބުނުވުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޖަވާޖް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ކްރެޑިޓުން މުދާ ދޫކުރެވިފައިވާއިރު، އެއްބަސްވުމުގެ 02 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މުދަލުގެ އިންވޮއިސްކުރިތާ 45 ދުވަސް ވީއިރުވެސް މުދަލުގެ އަގު ލިބިފައިނުވާކަމަށް ބުނެ އަދި އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ގޮތުގެ މަތީން ޖަވާޖް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ގެރެންޓީގެ ގޮތުގައި ދިން ޗެކުތައް ބޭންކަށް ހުށަހެޅުމުން ޗެކުތަކަށްފައިސާ ލިބިފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ މުދަލުގެ އަގަށްވާ ފައިސާއާއި، އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތަށް ފައިސާ ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އިންވޮއިސްގެ ޖުމްލަ އަދަދުގެ 0.5% އިންސައްތަ އަދަދާ ފައިސާ އާއި، އެއްބަސްވުމުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ވަކީލު ފީ ހިމެނޭ ގޮތަށް ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅި ދައުވާއެކެވެ.

4. މި ދަޢުވާގެ ޖަވާބުގައި، ޖަވާބް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ބުނެފައިވަނީ، 11 ފެބްރުއަރީ 2017 ގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މުދަލަށް އެދި ޕާޗޭސް އޯޑަރާއި ޗެކް ޗެކުތަކެއް އަ ކުންފުނިން ސްޕްލެކްސް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދީފައިވާކަމަށާއި އެކުންފުނިން އެއްބަސްވީގޮތަށް މުދާ ލިބިފައި ނުވާކަމަށާއި ދޫކުރި ޗެކުތަކުން ފައިސާ ލިބިފައި ގޮތް ކޯޓަށް ނުވާކަމަށެވެ. އަދި މުދަލު ނުލިބޭ ޙާލަތުގައި އެ މުދަލުގެ އަގު ދައްކަންޖެހޭނެ ޝަރުޠު އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް އޮތްކަމަށް ޚިލާފު ނުކުރާކަމަށެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް

5. ސްޕްލެކްސް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހޯދުމަށްއެދި ހުށަހެޅި، މުދަލުގެ އަގާއި ގުޅޭގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ބަޔާނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ؛

- ސްޕްލެކްސް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖަވާބް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޯރުކޮށްދީފައިވާ މުދަލުގެ އަގުގެ ގޮތުގައި ހޯދަން އެދިފައިވަނީ ބޭނުން ސްޕްލެކްސް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ބާކީ ފައިސާގެ ތެރެއިން ޖަވާބް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އަދާކުރަންޖެހޭ އަދަދުކަމަށާ ފައިސާގެ އަދަދަކީ 118,098/85ރ. (އެއްލައްކަ އަށާރަހާސް ނުވަދިހަ އަށްރުފިޔާ އަށްޑިހަފަސްލާރި) ކަން މަދަނީ މިންގަނޑުތަކުން ސާބިތުވާކަމަށް ދެއްކިފައިވާތީ އެ މިންވަރަކީ ސްޕްލެކްސް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ޖަވާބް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަމުގައެވެ.

6. ސްޕްލެކްސް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހޯދަން ހުށަހެޅި އިންޓްރެސްޓްގެ ޖުމްލަ އަދަދުގެ 0.5% އިންސައްތަ އަށާ ޖުރިމަނާ ފައިސާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ؛

- ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިންވޮއިސްތަކުގައިވާ ޖުމްލަ ފައިސާގެ އަދަދާއި، ޗާޖަސް އުޖޫރަ ތަކުގައިވާ ޖުމްލަ ފައިސާގެ އަދަދުތަކުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ ފައިސާގައި ފަރަޤު ހުރުމުގެ އިތުރުން، ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި އެއްވެސް އިންވޮއިސްއެއްގައި އެފަރާތުން އެއިންވޮއިސް ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ރައްދުކޮށްފައިވާކަން އަދި ރައްދުކުރި ތާރީޚެއްވެސް އެނގެންނެތުމާއި، އިންވޮއިސް ލިބުނުކަމަށް ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އިންކާރު ކުރާތީ، އިންވޮއިސް ރައްދުކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ 45 ދުވަސް އުނިކޮށް އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިސާބުކުރަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ހިސާބު ކުރެވޭނެ ހަމައެއް ނެތުމީ، ދަޢުވާގެ ފައިސާ ޝަރީޢަތުން ނަގައިދެވެންނެތްކަމުގައެވެ.[1]

7. ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހޯދުމަށް އެދުނު ވަކީލު ފީ އާ ގުޅޭ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ؛

- ޕާޓީ ވަކީލު ފީ ޝަރީޢަތް މެދުވެރިކޮށް ނަގައިދޭނީ ހަމައެކަނި ޕާޓީ ވަކީލު ކަމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ވަކީލުންނަށްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/47 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި ނަގައިދިނުމަށް އެދޭ ފައިސާގެ އަދަދަކީ ދެއްކާ ހަރަދުކޮށްފައިވާ ފައިސާއެއްކަމާއި ވަކީލުފީއަކަށް އެދުނު [illegible] ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވި ފަރާތަކީ ޕާޓީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއްކަން އެނގެން ނެތުމުގެ އިތުރުން އެ ފަރާތުން ކޯޓަށް

---

[1] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 4 ގެ (ބ)

ބާޠިލުވެފައިވަނީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިޘިއްޔަތުން ކަމަށް ނުވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އެދިފައިވާ ފަދައިން ވަކީލުކީއް ނަގައިދެވެންނެތްކަމުގައެވެ.[2]

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް އަދި ތަޙުލީލުގައި ދެއްކި ވާހަކަތައް

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވުން އެދި ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

8.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ 45 ދުވަސް އުނިކޮށް އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިސާބުކުރާނެ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކީލުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި،

8.2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ ދީ ނަގައިންދިނުމަށް ނިންމަވާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގައި، މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތަށް ބާޠިލުވި ފާހަގަވި ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިޘިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުއްދަނެތް ފަރާތެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކީލުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

[2] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 4 ގެ (ށ)

9. ސްޕީރިންގް ގްރޫޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ތަޙްޤީޤުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި ބުނެފައިވާ މައިގަނޑު ވާހަކައަކީ، މި މައްސަލައިގައި އެ ކުންފުނިން ބަވާރާދޫ އިންވޮއިސްތައް ރައްދުކުރިޔަސް އަދި ރައްދުކުރި ތާރީޚް އެ އިންވޮއިސް ތަކަށް ބެލުމުން އުނގުންނުތަކަން ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ފާހަގަ ކޮންޓްރެކްޓްގައިވީނަމަވެސް، ބޭނުމުން އިންވޮއިސް ތަކަށް އީމެއިލްގެ ޒަރީޢާއިން ފޮނުވިފައިވާ އިންވޮއިސްތަކާއި ކަމަށާއި، އެ އިންވޮއިސްތަކާއިގުޅޭ ޓްރާންސްޕޯޓް ޕީޑީއެފްއަކުން ބަލާބާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ބަލައިގަތްކަމަށް ފޮނުވައިލާކަން އަސްގަން ގަބޫލުކުރައްވައި، މިގޮތުން އިތުރުން ޑޮކިއުމަންޓްގެ ބޭނުމަކީ އިންވޮއިސްގެ ފޯމް މުއްދަތު ގެނެސްދިނުމުގައި އިންވޮއިސް ކުރޭ ދޫކޮށް ކަމަށާއި، އިންވޮއިސް ތައްޔާރުކުރާ ވެރިޔާގެ ސޮއިނުކޮށް މި ދުވަސްތަކުގެ ތެރޭގައި ފޮނުވާ އިންވޮއިސްތަކުގެ 2 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އަސްގަން ޝަރުޢީކަމަށް.

10. ސްޕީރިންގް ގްރޫޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ވަކީލުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަޙްޤީޤުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި ބުނެފައިވާ މައިގަނޑު ވާހަކައަކީ، ވަކީލު ހީ ނަގައިދިނުމާއި ގެއް ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/47 ޤަޟިއްޔާގައި ބޭނި ޝަރުޢުކުރެއް މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގައި ފުރިހަމަވެފައިވާ ކަމަށާއި، މި ގޮތުން ދުވަސްތަކުގެ ދުވަސްތަކުގައި ފެނިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ވަކީލު ހީ އާ ގުޅޭ މާއްދާއެއް އޮޅިފައި، ގާނޫނީ ވަކީލު ހީ ދެއްކިކަން އަސްލު ލިޔުން އޮތް ކަމަށާއި، ކޮޕީން އެ ލިޔުން އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްފައި ނުދެއްކުމުން ހުށަހެޅި ނުވާނެކަމަށާއި، އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް މި މައްސަލައިގައި ހާޒިރުވި ސ.ފޭދޫ/މުރުގާ އަޙްމަދު ވިސާމް އަދި 08 އޮގަސްޓް 2018 ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ވަކީލުންގެ ބަލައިއްޓުމުން ވަކާލާތު ކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮތް ފަރާތެއްކަމަށްވެ.

11. ބުނެފުން ދީ ނުކުތާގެ އިތުރުން މި މައްސަލައިގައި ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މި ކޯޓުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި އިތުރަށް ބުނެފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލައިގައި އިންވޮއިސްތަކުގެ ހިސާބު ކުރުމުގައި އޮޅުން އަރާފައި އޮތްކަމަށް ދެކޭކަމަށެވެ. އަދި ބުނެފުން އޮޅުން ހައިކޯޓުގެ މި މަރުޙަލާގެ ތެރެއިން ރަނގަޅު ކުރެވެން އޮތްނަމަ އެކަން ކުރުމަށް ނުވަތަ އެކަން އިސްލާހުކުރުމަށް ސިވިލް ކޯޓަށް އަންގައި އެ ކޯޓަށް މައްސަލަ ފޮނުވައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތަޙްލީލު

12. ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތަޙްލީލުގައި، ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރި މައިގަނޑު ކަމަކީ، އެ ކުންފުނިން ސިވިލް ކޯޓުގައިވެސް ވާހަކަދެއްކި ނުކުތާތަކުގައިވާ، މި މައްސަލައިގައި ޙަވާލާދީފައިވާ، އެ ކުންފުނިން ލިބިފައިނުވާ މުދާ ކަމަށް ބުނެފުމެވެ. މީގެ އިތުރުން އިސްތިއުނާފުކުރާ، އިދާރީގެ ޢަރީޟާއިންވެސް ލިބެފައިނުވާ އިންވޮއިސްތަކުގައި ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މި ކޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އިންވޮއިސް ހިސާބުކުރުމުގައި ދަށު ކޯޓަށް އަރާފައިވާ އޮޅުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއިމެދު ބުނެފައިވަނީ، އެ އޮޅުން ރަނގަޅުކުރިޔަސް އެންމެ ތަފާތުކުރާކަމަށެވެ.

ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތައް

13. ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގެ މައިގަނޑު ބިނާއަކީ، މި މައްސަލައިގައި ޖަވާބުދާރީ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖަވާބު

ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ކުރިޔަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން މުދަލުގެ އަގު ދައްކާފައި ނުވާތީ، މުދަލުގެ އަގު ހޯދުމަށްޓަކައި އެންގެން އޮންނަނީ، އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާގޮތަށް މި މުއާމަލާތް ލިބުނުކަމަށް ބަލާނީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސިވިލް ކޯޓުގައި އިންކާރުކުރި ކޮންޓްރެކްޓަރުވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ސަޕްލައިލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ރައްދުވެރިޔާއަށް ބާކީ އެއްވެސް އިންވޮއިސްއެއް ދައްކާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޮނުވާފައިވަނީ ބަލާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އިންކާރު ކުރެއެވެ.

14. ސަޕްލައިލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި ދައުވާއަށް ބަލާއިރު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އިންކާރުކޮށްފައިވާ ދައުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ސަޕްލައިލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައިގަނޑު ހެކި ހެކިތަކަކީ، އެ ކުންފުނިން ބަލާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޮނުވާފައިވާ 4 އިންވޮއިސްއެވެ. އެ އިންވޮއިސް ތަކާއި އިންވޮއިސްގައި އޮތް ތާރީޚާއި އިންވޮއިސްނަމްބަރާއި ހިމެނޭ ފައިސާގެ އަދަދަކީ؛

- 12 ފެބްރުއަރީ 2017 ވީ ތާރީޚުގައި ނަމްބަރު INV/17/009 އިންވޮއިސް (280,609.08 ރުފިޔާ)
- 14 ފެބްރުއަރީ 2017 ވީ ތާރީޚުގައި ނަމްބަރު INV/17/010 އިންވޮއިސް (416,131.30 ރުފިޔާ)
- 22 ފެބްރުއަރީ 2017 ވީ ތާރީޚުގައި ނަމްބަރު INV/17/011 އިންވޮއިސް (227,476.00 ރުފިޔާ)
- 26 ފެބްރުއަރީ 2017 ވީ ތާރީޚުގައި ނަމްބަރު INV/17/15 އިންވޮއިސް (37,524.00 ރުފިޔާ) މިއެވެ.

15. ބުނެވުނު އިންވޮއިސްތަކުގެ އިތުރުން، ބަލާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފޮނުވާފައިވާ ބޮޑަށް 5 ޕާރޗޭސް އޯޑަރު (އޯޑަރު ނަމްބަރު 2302 އިން ފެށިގެން 2305) އާއި، ޑެލިވަރީ ނޯޓު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ނަމުގައި އޮތް 07 ޗެކްޕޮއިންޓް (ޑެލިވަރީ ނޯޓު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ (މިލަންޑިނި ސަރަވިސް) ގެ

ނަންބަރު 6789,6833,6817 އަދި ނަތީޖާ ބެހޭގޮތުން ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުގެ (ކޮންޓްރޯލް) ގެ ނަންބަރު (THCEM/SD/17/215, JLS/SD/17/272, THI/SD/17/192, JLS/SD/17/280) އާއި ޖަވާބް ކޮންސެންޓްރޭޝަން ކެލިބްރޭޝަން ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން ސްޕެކްޓްރަމް ގްރާފް ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓަށް ފޮނުވާފައިވާ 3 ޓޯކަން (ނަންބަރު MVR0000258,MVR0000261,MVR0000262) އާއި، މި ޓޯކަންތަކުގައިވާ ފައިސާ ހުރިގޮތް ޖަވާބް ކޮންސެންޓްރޭޝަން ކެލިބްރޭޝަން ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓަށް ސްޕެކްޓްރަމް ގްރާފް ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން 06 ޖޫން 2017 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީ އާއި މި ލިޔުންތަކާއެކު ސިޓީ ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ގޮތަށް މުދާ ޓެސްޓްކުރިކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ކަމަށް ބުނެ ސްޕެކްޓްރަމް ގްރާފް ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން ހުއްޓައިގެ ގޮތުގައި ޕްރޮސީޖަރތަކުން އޮޑިޓް، އިންޖެކްޝަން ރެކޯޑިންގއަކަށްވާ އެސް ކުރާރަން އަޑިއޯގެން ކަނޑައަކަށް ޝަރީޢަތަށް ޕްރޮސީޖަރު ކޮޕީގެ ހުރިބަސް ސިޓީ ކޮޕީން ނަގައިފައިވެއެވެ.

16. ބުނެވުނު ހުރިހާކަން ވަޒަންކުރުމަށްފަހު، މި މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ސިޓީ ކޯޓުން ވާސިލުވެފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު؛

16.1 ދައުލާ ސާބިތުކުރުމަށް ސްޕެކްޓްރަމް ގްރާފް ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިންވެސްޓިގޭޝަނާއި ޑިޔުޓީން ސިޓީ ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވަނީ، އިންވެސްޓިގޭޝަން ލިބުނުކަމަށް ޖަވާބް ކޮންސެންޓްރޭޝަން ކެލިބްރޭޝަން ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން އިންކާރުކުރާ ކަމަކާއި، ބުނެވުނު އެއްވެސް އިންވެސްޓިގޭޝަނުގައި ސްޕެކްޓްރަމް ގްރާފް ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން އެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޖަވާބް ކޮންސެންޓްރޭޝަން ކެލިބްރޭޝަން ޑްރަގްއެނަލިސިސް ރިޕޯޓަށް ރައްދުކުރާކަމާއި، އަދި އިންވެސްޓިގޭޝަން ރައްދުކުރި ޕޭރުއެއްވެސް ބަޔާނެއް އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ. އިންވެސްޓިގޭޝަނަކާއި ޑިޔުޓީން ސިޓީ ކޯޓުގެ ކަރުދާސްތަކުގައިވާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ

މި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި އެއްވެސް އިންވޮއިސްއަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ އިންވޮއިސްތަކާ ޝަރީޢަތުން އެއްވެސް ބަދަލެއް ދީފައި ނުވާކަން އެނގެއެވެ. ސަބަބަކީ، އިންވޮއިސްތަކާ ގުޅުންހުރި އިންވޮއިސްތަކެއް ކަން އެ އިންވޮއިސްތަކުން ނުވަތަ އެ ދެންވެސް ގޮތަކުން އެނގެން ނެތުމެވެ.

16.2 ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި ޑޮކިއުމަންޓްތަކާއި ޝެޑިއުލް ސްޓޭޓްމަންޓާއި ގެނެސްދިން ސިވިލް ކޯޓުން ފަރާތުގެ ކުރައްވާފައިވާ، މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރު ކުރުވުން ހެއްކެއް ކަމުގައިވާ އެސް ކުމާރަން އަޒީޒުއްރަޙްމަން ކަންކަމުގެ ހިސާބަށް ބެލުމުން، މި މައްސަލައިގައި ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކުގައި ހިމެނޭ، ނަމަވެސް ބީޗްރޯޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ނަމުގައި އޮތް ޖެނެރަލް ސްޓޭޓްމަންޓާ، ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ޑޮކިއުމަންޓްތަކާއި ދެކޮޅު ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖަމާކޮށް ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ކޮމޯޑިޓީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޮނުވާފައިވާ ކަމުގައި ބެލުމަށް ފެނޭ ސަބަބެއްކަމަކަށް ނުވެއެވެ.[3]

17. ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިންވޮއިސްތަކުގެ އެއް ފޮޓޯކޮޕީތައް، ސިވިލްކޯޓުން ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ޑޮކިއުމަންޓްގައި ޖެނެރަލް ސްޓޭޓްމަންޓުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަދި މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ދިރާސާ ފޮޓޯގެ ހުށަހެޅުމާ މައްޗަށް ބަދަލުކުރަނީ، ގޮތްބަލާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖަމާކޮށް ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ކޮމޯޑިޓީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޮނުވާފައިވާކަމަށް، ކަންކަމެއް މަޢުލޫމާތު ނުކުރެވިގެން ސާބިތުވާކަމަށް ބެލޭ ހުކުމެއްގެތެރޭގައި

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ދަޢުވާގެ ހުކުމުގެ 4 ގެ (ނ)

ސިވިލް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރި އަދި ބަޔާނާވި ހަމަ އުސޫލި ހުކުމަކީ، ޖަވާބް ކޯންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސްޓީލްބިންކް ގްރަބަކް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދޫކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ ސްޓީލްބިންކް ގްރަބަކް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހަޅާފައިވާ؛

- ނަންބަރު MVR0000258 ގެރެންޓީ،
- ނަންބަރު MVR0000261 ގެރެންޓީ،
- ނަންބަރު MVR0000262 ގެރެންޓީ ތިން ގެން މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

18. ބުނެވުނު ގެރެންޓީތަކަށް ފައިސާ ލިބިފައިނުވާތީ، ގެރެންޓީގައިވާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ސްޓީލްބިންކް ގްރަބަކް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން 06 ޖޫން 2017 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއެއް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، އެ ސިޓީގައިވާ ފައިސާ ލިބިގަތުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ކުރިން މި ބުނެވުނު 3 ގެރެންޓީގައިވާ ނަންބަރުތަކާއި އެ ގެރެންޓީގައިވާ ޢަދަދުން ފައިސާ ހޯދުމުގެ ވާހަކަ އެކަށައެޅިގެން އެނގެން އޮވެއެވެ.

ދަޢުވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމާ ގުޅިގެން ހައިކޯޓަށް ބަލައިގަތުން

19. ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާއެއްގައި އެ ދަޢުވާއެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު ޢާއްމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އުފެއްދެވުނު ފަރާތަށް، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތެވެ. މި މައްސަލަގެ ކުރިން ވަކިވަކި ނަންބަރުތަކުގައި ސްޓީލްބިންކް ގްރަބަކް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން އެ ކުންފުނީގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދަރަނި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅި ގެރެންޓީތަކުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ، ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ހަމައެކަނި އިންވޮއިސްއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކީ އަދި ރިޢާޔަތްކުރިކަން ބަލައިގަތުމަށް އެނގެން ނެތްކަމަށް

ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުން ގޯސްކަމަށް ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި މި ކޯޓުގައި ފާހަގަކުރެއްވި ސިފަތް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭނެ އުސޫލު އެ ކުންފުނިން ސިފަތް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ކޯޓަށް ބަޔާންކުރުމުގެ ބިނާވެގެންނެވެ.

20. ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިއަދު ބުނަނީ، އެ ކުންފުނިން ސިފަތް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އިންވެސްޓްމަންޓްގައި، އިންވެސްޓް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަދި ބަޔާންކުރި ތަރިކާ އެއްގޮތް ނޯޓަރީކޮށް، އެ އިންވެސްޓްމަންޓަކީ ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރާ ޤަވާޢިދާ އިންވެސްޓްމަންޓްއާއިގުޅޭ، އަދަދުން ޤަވާޢިދާ އިންވެސްޓްއެއްގައި އިންވެސްޓް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ހަމައެކަނި އިންވެސްޓްމަންޓް އެހެން ނޫނީ ކަމަށާއި، މިފަދަކަމުން އިންވެސްޓްމަންޓް ބަޔާންކުރިގޮތުގެމަތީން ދަށުން ކޯޓުން މަޖުބޫރީ ގޮތް ގޮސްކަމަށެވެ. އެފަދަ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ފަރާތުން ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު، މި މައްސަލައިގައި ސިފަތް ކޯޓުގައި ހިނގާދިޔަ ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ފަރާތުން ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު ހާޒިރުވެ އެ ކޯޓުގައި އަޑުއަހަން ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލު ނުކުތާ. އަދި މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި އިންވެސްޓްމަންޓަށް، ޙިމާޔަތް ދެއްވުމަށް ޤާނޫނީ ކޯޓުން ޙުކުމް ސާބިތު ކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ތަރުޖަމާ އިންވެސްޓްމަންޓް ބަޔާން ކުރައްވާ މައްސަލަ ބަލާ ޝަރީޢަތުގެ ދެން ހުށަހެޅުމާއި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުގެ ނުކުތާ. އެ ތަރުޖަމާ އެ ވަކާލާތު ބަޔާން ސާބިތު ކުރުމަށް ބަލާ ޙުކުމެވެ.[4]

[4] ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން 02 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމުގެ ތަރުތީބުގައި، އެ ކުންފުނިން 01 އޮގަސްޓް 2017 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތް އިންވެސްޓްމަންޓް ބަޔާން ސުޕްރީމް ކައުންސިލް ފޯ އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ތަރުޖަމާ ކުރެވުނު އިޢުލާނު ސާބިތު ވެފައިވާ ކަމަށެވެ. މި ބަޔާނުގައި ޙުކުމްގެ އެ ކުންފުނިން ދަށު ކޯޓުން ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް ސާބިތު. އަދި މި ޙުކުމަށް ބަދަލުކުރި އެ މައްސަލައިގެ އޮތް އެއްބަސް ކަމުގައިވާ މި މައްސަލައިގައި އެ ކުންފުނިން ޤަވާޢިދު އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުން އަދަދުތަކަށްވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައިވާނަމަވެސް އެ ޖިނާޔަތީ ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޖިނާއީ މުއްދަތުގައި އެނގެން ނުވުމުގެ އިތުރަށް ބެލުމުން ޖެހުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިނުވާ މަޢުލޫމާތު ސަބަބަށް އަދި މިއީ މި ޖެހުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅަން މަސައްކަތް ކުރި ޖެހުމުގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ގޮތަކަށް ޤަރާރުކޮށް ޚިލާފަށް މި ކޯޓުގައި ބެލެނިވިފައެއްނުވެއެވެ.

21. ކުރިންވެސް ފާހަގަ ކުރި ގޮތަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި އެ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ހާމަކުރުމާއި އެކަމަކާއި ގުޅޭ ތަފްޞީލުތައް ކޯޓަށް ބެލެނިވުމާއި، ހެކިތައް ހުށަހެޅުމުގެ ޒިންމާ މަތިކުރެވިފައިވަނީ އެ ހުށަހަޅާ ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށެވެ. ހަމަ ހާމަކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބި އޮތުމާ އެ ފުރުސަތުގެ ބޭނުން ނުހިފައި އެކަމާމެދު ފަރުވާކުޑަކަމުގެ ސަބަބުން ދަށު ކޯޓަށް ހެކިތައް ހުށަނޭޅި ދުރުގުޅުމެއް މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ހެކިތައް އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި ހުށަހަޅަން ފުރުސަތު ދިނުމަކީ ކަންތަކުގެ ނިޒާމު ނުދެނެގަނެވޭނެކަން. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުން އެއްގޮތް އެއްވެސް ބަޔަކަށް ފުރުސަތު ދީފައިވާނަމަ، އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި މައްސަލަ ބަލަން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ހެކިހެއް ފަރާތަކުން ހުށަހަޅަނީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހަޅަން ބޭނުންވެފައިވާ ކަމެއް ބަލަހައްޓަމުން މި މައްސަލައިގެ ވަކިކުރުމާ ތަފްސީލުތަކެއް މައްޗަށް ބަލާއިރު މި މައްސަލައިގައި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ގޮތުން ޤަރާރުވެފައިވާ ޤާނޫނީ ކޯޓުގައި ނުދެއްކޭ ފުރުސަތު އަދި ހުށަހަޅަން އެދިފައިވާ ހެކިތަކާ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ފުރަތަމަ ރައްކާތެރިވާ ފުރުސަތު ދެވޭނެކަމުގެ ނުފެންނަން.

22. މިހެންކަމުން، މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، މި މައްސަލައިގައި ރައްޔިތުން އިންސާނިއްޔަތަށް، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ގޮތުން ޤަރާރުވެފައިވާ ޤާނޫނީ

ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ރައްދުކޮށްފައިވާ އިންވޮއިސްތަކެއްކަން އެ އިންވޮއިސްތަކަށް ބަލާލުމުން އެނގެންނެތްކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވަނީ ގޮސްޓްކޮށްކަމަށް ސަޕްލައިޒް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މި ކޯޓަށް ބުނެފައިވީނަމަވެސް މި އިންވޮއިސްތަކަކީ، އެހެން ގޮތަކުން ރައްދުކުރެވިފައިވާ އިންވޮއިސްތަކެއްކަމަށް ސަޕްލައިޒް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ބުނެ އެކަމުގެ މައްސަލަ އެއްވެސް ވާހަކައެއްވެސް އަދި ދަލީލެއްވެސް ދަރު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި ނެތުމުން ދަރު ކޯޓުގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދަލީލުތަކާއި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ސަޕްލައިޒް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި އިންވޮއިސްތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް އެއީ ގޯސް ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެވޭކަށްނުވެއެވެ.

ފައިސާގެ އަދަދު ހިސާބުކުރުމުގައި އޮޅުމެއް އޮތްކަމަށް ބުނާ ބުނުން

23. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން، ސަޕްލައިޒް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ އަދަދު ހިސާބުކުރުމުގައި ސިވިލް ކޯޓަށް އޮޅުމެއް އަރާފައި އޮތްކަމަށް ބުނެ އެކަން ރަނގަޅު ކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ. އަދި އެ އޮޅުމެއް އޮތްނަމަ އޮޅުން ރަނގަޅު ކުރިޔަސް އެންމެ ރަނގަޅުކުރަމުން ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

24. މިގޮތުން މުދަލުގެ އަގު ހިސާބުކުރުމުގައި އަރާފައިވާ އޮޅުމަކީ ކޮބައިކަން ތަފްސީލުކޮށްދެމުން ސަޕްލައިޒް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިންމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ) ގައި މި މައްސަލައިގައި 04 އިންވޮއިސްއެއް އޮތްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން

ފާހަގަކުރައްވާފައިވާކަމަށާއި،[5] އެހެންނަމަވެސް އެ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިންވޮއިސްތަކުގެ ތެރެއިން އިންވޮއިސް ނަންބަރު 10 ގައިވާ 416,131/30 ރ. (ހަތަރުލައްކަ ސޯޅަހާސް އެއްސަތޭކަ ތިރީސް އެއްރުފިޔާ ތިރީސް ލާރި) މި މައްސަލަ ނިންމައިދެ ހިސާބުކުރުމުގައި ހިމަނާފައި ނުވާކަމަށާއި، މި މައްސަލަ ނިންމައިދެ ހިސާބު ކުރުމުގައި ހިމަނާފައިވާ 303,913/77 ރ. (ތިންލައްކަ ތިންހާސް ނުވަސަތޭކަ ތޭރަރުފިޔާ ހަތްދިހަ ހަތްލާރި) އަދި، ސްޕީޑްލިންކް ގްރޫޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ފޮނުވި 12 ވަނަ ނަންބަރުގައި އޮތް އިންވޮއިސްގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ ޢަދަދެއްކަމަށާއި، 12 ވަނަ ނަންބަރު އިންވޮއިސްއަކީ، ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ގުޅުންހުރި D.K.A TRADERS ގެ ނަމުގައި އޮތް އިންވޮއިސްއެއްކަން އެނގޭކަމަށާއި، އެއީ މުޅިން ނުބައި އިންވޮއިސްއެއް ހިމަނައިގެން އެކުލަވާލާފައިވާ ޢަދަދެއްކަމަށެވެ.

25. ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލަ ނިންމެވުމުގައި މައްސަލައިގެ ހިސާބު ކުރުމުގައި އޮޑިޓް އޮތޯރިޓީން ސްޕީޑްލިންކް ގްރޫޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފާހަގަކޮށް ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ތިރީގައި 4 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ) ގައި ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއްވެސް އިންވޮއިސްއަކީ އެ އިންވޮއިސްތަކުގެ ސައްޙަކަން ބަލައިގެން އެ ލިޔުމަކީ ބޭރުދަށުން ދޭންޖެހޭކަމަށް ބެލުން ފާހަގަކުރުމެއް ނޫންކަމާއި، އެ ނަންބަރުގައި، އިންވޮއިސް ނަންބަރުތަކަކަށް ބަލާލާދިނުމަކަށް ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ " ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން، ދައްކާކަށް ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ފަރާތަށް ޕްރޮގްރެސިވްފައިވަސް، މި މައްސަލައިގައި ދައްކާފައިވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އެ ފަރާތުގެ ނަންބަރު INV/17/009 ބެކްސް އިންވޮއިސްއާއި، ނަންބަރު INV/17/010

5 އެ ނަންބަރުގައި ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވަނީ ނަންބަރު 9.10.11.15 މި އިންވޮއިސްތަކެވެ. 12 ވަނަ ނަންބަރުގެ އިންވޮއިސްއެއް އޮތްކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. 12 ނަންބަރު އިންވޮއިސްއަކީ، ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިންވޮއިސްއެއްކަން ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން އެނގޭކަން ނެތެވެ.

ބިލްސް އިންވޮއިސްއާއި، ނަންބަރު INV/17/011 ބިލްސް އިންވޮއިސްއާއި، INV/17/15 ބިލްސް އިންވޮއިސްގައިވާ މުދާކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބުނާއިރު" މިފަދައިންކަމާއި، މިހެންކަމުން މިއީ ސްޕްރިންގް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އެގްރީމަން ކާބެގައި ބުނާކަން ފުރަގަނޑުމުގެ ގޮތުން ގެނެސްފައިވާ ރަވާލުކުރެވިފައިވާ ލިޔުމަކަށް އެއީ އިންވޮއިސްތަކާ ބަރާބަރަށް އެއް އިންވޮއިސްގައި އޮތް އަދަދު ބަރަބަރުކޮށްފައި ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފާހަގަކުރުމެއް ނޫންކަން އެނގެއެވެ.

26. ހުރިންވެސް ފާހަގަ ކުރި ގޮތަށް މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް އިންވޮއިސްއަކަށް ބަރަބަރަށް ދެއްވައިގެން އެ އިންވޮއިސްތަކުގައިވާ އަދަދުތައް ހިސާބު ކޮށްގެންނެއް ނޫންކަން. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ހުށަހެޅި އިންވޮއިސްތަކާއި ގުޅޭ ކޯޓަށް ފެނުނު ގޮތަކީ އެއީ ރައްދުވެފައިވާ އިންވޮއިސްތަކެއްކަން ސާބިތުވާން ނެތުމުން އިންވޮއިސްގެ މައްޗަށް ބަރަބަރަށް ދެވޭން ނެތްކަމެވެ. ޕާޓީސް އެގްރީމަންޓާއި ޑެލިވަރީ ނޯޓްތަކުން ފެންނަން އޮތް ކަންކަމާއި މައްސަލައިގެ ހުރިބަސް ތަފްޞީލާއި ހެކިބަސް ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު ޖަވާޒް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ސްޕްރިންގް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު ހަމަ ދެއްކުމުގެ މުޢާމަލާތަށް ހިނގިކަން އެނގެން އޮތްކަމަށް ބަލައި، އެ މުޢާމަލާތާއި ގުޅިގެން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދު ކަނޑައަޅުއްވައި ސިވިލް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ހަމައެކަނި ލިޔުމަކީ ސްޕްރިންގް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ކަމަށް ބުނާ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި 3 ޝީޓެވެ.

27. ބެލުމުން 3 ޝީޓުން ފެންނަނީ ޖުމްލަ ފައިސާގެ އަދަދު އެއީ ޖަވާޒް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދައްކަންޖެހޭކަން ސާބިތުވާ ފައިސާގެ އަދަދުކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވަމުންފަހު އެ އަދަދުން ޖަވާޒް

ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި ދައްކާފައިވާ ފައިސާ އުނިކުރުމަށްފަހު ފައިސާގެ ޚަރަދު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެވެ. މިހެންކަމުން ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ 10 ނަންބަރު އިންވޮއިސްގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ އަދަދު ހިސާބުކުރުމުގައި އެ އަދަދު ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމުގައި ހިމެނިފައި ނުވަނީ އޮޅުމަކުން ކަމަށް ބަލައިގެން އެ އޮޅުން މި ކޯޓުން ރަނގަޅުކުރަންވީ ސަބަބެއް ނެތެވެ.

ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ކޯޓުން

28. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގަ ނުކުތާގެ މައިގަނޑެއް، އެ ކުންފުނީގައި ޖަމާވެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ފައިސާ ނުދެއްކިއްޖެނަމަ އިތުރަށް ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ ޖުމްލަ އަދަދުގެ 0.5% ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި ނަގާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވުމުން، އެ ފައިސާ ސިވިލް ކޯޓުން ނަގައިދީފައިނުވުމެވެ.

29. ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ނަގައިދިނުން ނިންމާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި އެއްބަސް އިންވޮއިސްއެއްގައި އެ ފަރާތުން އިންވޮއިސް ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދައްކަންޖެހޭފައިސާކަން އަދި ދައްކަން ކުރި ބާކީއެއްވެސް އެނގެން ނެތުމާއި އިންވޮއިސް ލިބުނުކަމަށް ޖަވާބު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އިންކާރުކޮށް، އިންވޮއިސް ދައްކަން ކުރި ބާކީވުން އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ 45

ދުވަސް އުނިކޮށް އެއްބަސްވުމުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިސާބުކުރަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ހިސާބު ކުރެވޭނެ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ބަލައި އެ ސަބަބު ބާތިލުކުރަމުންދެއެވެ.

30. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ސްޕްރެޑްޝީޓް ޑޮކިއުމަންޓް ޕްރިންޓްއައުޓް ހިމެނުމުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އެއްވެސް ލިޔުމަކުން އަދި ހެއްކެއްގެ ހިސާބުންވެސް، ލިޔުންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އިންވޮއިސްތަކާއި، ސްޕްރެޑްޝީޓް ޑޮކިއުމަންޓް ޕްރިންޓްއައުޓް ހިމެނުމުގެ ފަރާތުން ޤަވާޢިދު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރިންޓްއައުޓް ހިމެނޭނެ ރައްދުކުރި އިންވޮއިސްތަކުން ސާބިތުކޮށްދީފައި ވާނެ ހެއްކެއް ފެންނާކަށް ނެތެވެ.

31. އީމެއިލް މެސެޖްތަކާއި އިންވޮއިސްއާއި ރައްދުކުރިކަމަށް ސްޕްރެޑްޝީޓް ޑޮކިއުމަންޓް ޕްރިންޓްއައުޓް ޝީޓާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ހުކުމެވެ. އެއީ ދަށު ކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކައެއް ނޫންކަމުންނާއި، އީމެއިލް މެސެޖްތަކާއި އިންވޮއިސްއާއި ރައްދުކުރިކަމަށް ބުނާ ސްޕްރެޑްޝީޓް ޑޮކިއުމަންޓް ޕްރިންޓްއައުޓް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި ލިޔުމަކީ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުމެއް ނޫންކަމުންނާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި ލިޔުމެއް ސާބިތުވިއަސް އެ ލިޔުމުގެ އިތުބާރުހުރި ގޮތެއްވީ މި މައްސަލައިގައި ރަނގަޅަށް އިންވޮއިސްތަކުގެ ސާބިތުވެފައިވާ ރަނގަޅު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ސާބިތުކުރާނެ ގޮތަކަށް ސްޕްރެޑްޝީޓް ޑޮކިއުމަންޓް ޕްރިންޓްއައުޓް ހިމެނޭ މި ކޯޓުގައި ދާއިރާ ވާހަކައިގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ސްޕްރެޑްޝީޓް ޑޮކިއުމަންޓް ޕްރިންޓްއައުޓް ހިމެނުމުގެ އެއްވެސް އިންވޮއިސްއެއް ޤަވާޢިދު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރިންޓްއައުޓް ރައްދުކުރި ފަރާތްތަކުގެ އިންވޮއިސްތަކުން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނުފެނެއެވެ. މިގޮތުން މި މައްސަލައިގައި ރައްދުވާ އިންވޮއިސްއާ ޤަވާޢިދު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރިންޓްއައުޓް ރައްދުކުރިކަމަށް ބަލައިގަންނާކަމަށް އެ އިންވޮއިސްގައި

ބުނާ ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ނެގުން ނެތްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމުގެ އަސާސަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

32. މީގެ އިތުރުން ބަޔާނުގެ ބޭނުމަކަށް ބުނެވުން އިންޓަރެސްޓްކަމާ ޖަވާބް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ތަރުތީބުވެފައިވާ އިންޓަރެސްޓްކަމާއި ކަމަށް ބެލެވުން ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހަސަން އަމީރުމާނިކު ވ. އަޙްމަދު ޝަރީފް [2021] SC 50 މައްސަލައިގައި، ޝަރުޠު ޖަޒާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ތަޢާރުފުކުރައްވާފައި، ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ހިމަނާފައި އޮތް ގޮތަކީ މިންވަރަކީ ބަލާއިރު މިއީ ޖަވާބް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް އުޖޫރައާ ކުރިމަތި ކުރުމުގެ ގޮތުން ހިމަނާފައި އޮތް ޖޫރިމަނާއަކަށް ބެލެވޭ އޮތީ، މި މައްސަލައިގައި ސުޕްރީމްޓެކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ބަޔާނާއެކު ޤާނޫނާ ފައިސާއާ ނަގައިދިނުން އޮތް ފައިސާ އެއް ނުނަގާކަން އެނގެއެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ ފީ އާ ގުޅޭ

33. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ސުޕްރީމްޓެކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ވަކާލާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ނުކުތާ ބިނާކުރެވިފައިވަނީ، ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ ފީ ނަގައިދިނުމަށް ނިންމާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާތީ އެ ކަމުގެ މައްޗަށެވެ.

34. ޤާނޫނީ ވަކީލު ފީ އާ ގުޅޭ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނީ ވަކީލު ފީ ޝަރީޢަތް ދުރުވެރިކަން ނަގައިދޭނީ ހަމައެކަނި ޤާނޫނީ ވަކީލު ކަމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ވަކީލުންނަށްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ

ނަންބަރު 2018/HC-A/47 ދަޢުވާއާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ވަކީލު ފީ ގޮތުގައި ނަގައިދިނުމަށް އެދޭ ފައިސާގެ އަދަދަކީ ދައްކާ ޚަރަދުކޮށްފައިވާ ފައިސާއެއްކަމާއި، ވަކީލު ފީ އަށް އެދުން ހަބްލުމުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވި ފަރާތަކީ، ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއްކަން އެނގެންނެތުމުގެ އިތުރުން ހާޒިރުވެފައިވަނީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ބަދިޔާރުކަމުން ކަމަށް ނުވާތީ ވަކީލު ފީ ނަގައިދިނުން ނުކުރެވޭނެކަމަށެވެ.

35. ސިވިލް ކޯޓަށް ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/47 ދަޢުވާއާގައި ބުނާފަދަ ވަކީލާ މުވައްކިލާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި، ވަކީލުގެ ފީ ދެއްކި ގޮތުގެ ލިޔުމެއް، މައްސަލައިގައި ދަށު ކޯޓަށް ހާޒިރުވި ފަރާތަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްކަން އެނގޭ ލިޔުމެއްފަދަ އެއްވެސް ލިޔުމެއް ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފެންނަން ނެތެވެ. ކޯޓާއި ހިއްސާ ނުކުރާ ލިޔުމެއްގެ މައްޗަށް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރާނެ ގޮތެއް ނެތުމުން، މި މައްސަލައިގައި ހާޒިރުވި ވަކީލުގެ ފީ ނަގައިދިނުމަށްއެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/47 ދަޢުވާއަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުމީ ގޯސްކަމުގައި ބެލެވޭކަށްނުވެއެވެ.

36. ބުނެވުނު ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން، ވަކީލަކަށް ފީ ދެއްކި ކަމުގެ ލިޔުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިނުވާ އެކަން ސިވިލް ކޯޓުން ސާބިތުކޮށްފައި ނުކުރެވުނުކަމަށް ސްޕީޑްލިންކް ގްލޯބަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލައެއްގައި ދަޢުވާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހެކިތައް އެއްކުރުމަކީ ކޯޓުގެ ޒިންމާއެއް ނޫނެވެ. އެއީ ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް އޮތް ޒިންމާއެކެވެ.

37. ވީމާ، އިސްތިއުނާފީ ސަބަބުތައް ބެލިފައިން ކުރުމުން މި މައްސަލަ ނިންމަން އަހުރެންނަށް ފެންނަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަން ސުޕްރީމްކޯޓުން ގޮތްބަލަ ފުރަތަމަ ތިމިޖެހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބަދަލު ކުރަންޖެހޭކަމެއް ނެތްކަމަށެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްތިއުނާފީ ސަބަބުތައް ބެލިފައިން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ބަދަލުކުރަންނެތުމާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބު ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަބަލި ދާއިރާއިގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިފަނޑިޔާރު ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް | ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު